

İYİ ECZACILIK

Ecz.Betül BİLGETEKİN
TEB Genel Sekreteri

Eczacılar, hastalara sundukları hizmetin uygun kalitede olmasını sağlamakla yükümlüdür. İyi Eczacılık Uygulamaları (Good Pharmacy Practice-GPP), uygun kalitede hizmet sunumudur. İyi Eczacılık Uygulamaları, bürokratından uygulayıcısına, akademisyeninden meslek örgütü yöneticisine kadar tüm kesimleri ilgilendirmektedir.

Ağustos 1991'de 10 ülkeden 26 eczacı İsveç'in Başkenti Stockholm yakınlarında bir araya geldiler, eczacılık hizmetinin değişen fonksiyonlarını ve daha iyi eczacılık hizmetinin nasıl yapılacağını tartıştılar ve Stockholm GPP Mektubu'nu yayınladılar. Bu mektubu, Uluslararası Eczacılık Federasyonu'na (FIP) sundular. FIP, kendi içerisinde bu mektubu tartıştı, tüm üye ülkelere gönderdi, sonunda ortaya çıkan belge, 1993 yılında Tokyo'da yapılan FIP Kongresi'nde Konsey'de görüşüldü ve FIP Tokyo Deklarasyonu GPP Belgesi olarak onaylandı.

FIP-GPP Belgesi, eczacılık hizmet sunum kalitesine yönelik bir çerçeve ilkeler belgesidir. FIP tarafından üye ülkelerin uymaları gereken standartların belirlenmesi ve gereksinimlerinin sıralanmasının doğru olmayacağı düşüncesinden hareketle uygun kalitede eczacılık hizmetinin sunumuna yönelik ilkeler belirlendi. Tokyo Deklarasyonu'nda; "Standartlar, tüketiciye verilen hizmet kalitesinin ölçümünde önemli bir unsurdur." "FIP, standartların ulusal düzeyde benimsenmesi için ulusal eczacılık örgütleri, hükümetler ve uluslararası eczacılık örgütleri tarafından kullanılması gerektiği i-nancındadır." vurgulamaları yapıldı.

İyi Eczacılık Uygulamaları, farmasötik bakım hizmeti, sağlığın geliştirilmesi, ilacın ve tıbbi malzemenin sağlanması, hastanın kendi kendine bakımı, eczacıların etkinlikleri sayesinde ilaç kullanımının ve reçete alışkanlıklarının iyileştirilmesi konularında ulusal standartların belirlenmesini getirmektedir.

FIP, Tokyo GPP Belgesi'ni Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO), uzman komitesine gönderdi; uzman komite, 1997 yılında yaptığı 35'inci toplantıda metne son şeklini verdi. WHO Avrupa Bölgesi'nde çalışmalarını sürdüren EuroPharm Forum'un yaptığı değerlendirmeler sonunda ortaya çıkan metin Eylül 1997'de Vancouver'de yapılan, bizim de katıldığımız Konsey toplantısında görüşüldü ve FIP-WHO GPP Belgesi olarak onaylandı.

Türk Eczacıları Birliği, 1996 yılının başından itibaren, İyi Eczacılık Uygulamaları'na ilişkin çalışmalarına ağırlık verdi. 29 Kasım-1 Aralık 1996 tarihlerinde İçel'de yapılan o dönemin İkinci Bölgelerarası Toplantısında İyi Eczacılık Uygulamaları tartışıldı ve bir bildiri yayınlandı. O yıl Türk Eczacıları Birliği'nin kuruluşunun 40'ıncı yılı olması nedeniyle;

"Türk Eczacıları Birliği 40.Yılı Bildirgesi" adıyla ve tüm oda başkanlarının, yöneticilerin, katılımcıların imzasıyla yayınlanan bu bildirgeyle GPP'nin uygulamalı felsefesinin tanıtılması ve benimsetilmesi, gerekli psikolojik, eğitsel, yasal altyapının oluşturulması, GPP ile ilgili ulusal standartların belirlenmesi ve uygulanması, hizmet kalitesi yöne-

timi anlayışının eksiksiz yerine getirilmesi doğrultusunda ilgili tüm kesimlerin katılımıyla gerekli adımların atılacağı ve gelişmelerin takipçisi olunacağı açıklandı.

Sağlık Bakanlığı'na sunduğumuz 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun Taslağı'nda da, yine İyi Eczacılık Uygulamaları konusunda bir madde yer aldı. 1999 yılında Eczaneler ve Eczane Hizmetleri Yönetmeliği'nde değişiklik yapılacağını öğrendik. Sağlık Bakanlığı'na, İyi Eczacılık Uygulamaları'nın yönetmelikte yer alması için başvuruda bulduk ve 25 Kasım 1999 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelik değişikliğinde İyi Eczacılık Uygulamaları Kılavuzu maddesi bizim talebimiz doğrultusunda yer aldı.

İyi Eczacılık Uygulamaları Kılavuzu'nu hazırlamak üzere Sağlık

UYGULAMALARI

zacılık Uygulamaları tüm ayrıntılarıyla tartışıldı, ülkemizde olması gereken standartlar saptandı ve Kılavuz ortaya çıktı.

İyi Eczacılık Uygulamaları Kılavuzu, Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün 26.5.2000 tarih 23775 sayılı Tebliği ile yayımlandı ve yürürlüğe girdi.

Serbest eczanelerde ve hastane eczanelerinde verilen hizmetin kalitesinin artırılmasını, sürekliliğini ve İyi Eczacılık Uygulamaları'nın geliştirilmesini sağlamak amacıyla hazırlanan ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun Uyarınca açılan eczaneleri, resmi ve özel kurum eczanelerini, bu eczanelerin sorumlu eczacılarını ve çalışan personelini kapsayan bu Kılavuz'da İyi Eczacılık Uygulamaları'nın temel felsefesi, esasları, bu esasların sağlanması için gerekli koşullar yer aldı. Eczacılık, eczacı, serbest eczane tanımları yapıldı; personel, eğitim, başvuru kaynakları, eczane olarak kullanılacak yerin özellikleri, laboratuvar bölümü, ilaçların ve tıbbi malzemelerin saklama koşulları, ambalaj, etiketleme, ilaç sunumu ve hastaya yönelik talimatlar ve kayıtlara yönelik standartlar açıklandı.

İyi Eczacılık Uygulamaları, öncelikli olarak hasta sağlığının gözetilmesini, eczacılık hizmetlerinin açıkça tanımlanmasını, amacının bireye/hastaya dönük olmasını ve ilgili tüm kesimlere etkin biçimde iletilmesini, ilaç ve diğer sağlık ürünlerinin temin edilmesini, kullanımının izlenmesini, hastaya uygun bilgi ve danışmanlık hizmetinin verilmesini

ve rasyonel reçete yazılmasını ve ilaçların uygun biçimde kullanılmasında eczacının katkısını gerektirir.

İyi Eczacılık Uygulamaları'nın gerçekleşmesinde eğitimin rolü çok önemli. Bu nedenle eğitim konusu, Kılavuzda, şu şekilde yer aldı: "İyi Eczacılık Uygulamaları'nın vazgeçilmez ögesi olan eğitimin sağlanması ve gerçekleştirilmesi Türk Eczacıları Birliği tarafından oluşturulacak programlar doğrultusunda yapılır. Söz konusu eğitimin kalitesi ve sertifikasyonu Türk Eczacıları Birliği'nce gerçekleştirilir."

İyi Eczacılık Uygulamaları Kılavuzu, ülkemizde ilk kez yayımlandı, iki yılda bir gözden geçirilecek. Bu bir başlangıç metni, burada eksiklikler olabilir; uygulamada fark edilen, eklenmesi gereken hususlar olabilir. FIP'ten gelen metinde de belirtildiği üzere İyi Eczacılık Uygulamaları sürekli değişen, gelişen bir süreç. Tüm meslektaşlarımızın katılmalarına açık bir konu. Uygulamanın başarılı olması ve mesleğimizin geliştirilmesi, istenen düzeye ulaştırılabilmesi için hepimizin buna sahip çıkması; tüm eczacı odalarımızın, eczacılık fakültelerimizin, bürokratların, eczacıların İyi Eczacılık Uygulamaları Kılavuzu'nun uygulanması için çaba harcaması gerekiyor. Mesleğimizde son yıllarda yaşadığımız sorunların çözümünde bu Kılavuz'un katkısı olacağını düşünüyorum.

Türk Eczacıları Birliği olarak bu konuda yaptığımız çalışmalar Kılavuz'un yayımlanmasıyla birlikte çok daha etkin bir şekilde sürdürülecek. Kılavuz'un çevirisi Birliğimizce FIP ve WHO EuroPharm Forum'a gönderilecek. Mesleğimizin geleceği açısından bu Kılavuz'u hep birlikte uygulayalım ve geliştirelim.

Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nde kurulan komisyon çalışmalarına Türk Eczacıları Birliği'ni temsilen Genel Sekreter Ecz.Betül Bilgetekin, Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden Prof.Dr.Eriş Asil, Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden Prof.Dr. Okan Atay, Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden Dr.Ecz. Selen Yeğenoğlu, Genel Müdür Yardımcısı Ecz.Nuray Taşçı, Ruhsat Şube Müdürü Ecz.Serpil Ayerdem katıldı. Bu komisyonun çalışmaları 19 Ocak 2000 tarihinde başladı. Bu toplantıda dünyadaki uygulamalardan örneklerin çevirisini ve FIP tarafından bize gönderilen standartların ve çalışmaların ne şekilde olması gerektiğini içeren belgeleri katılımcılara sunduk. Bu metinlerin tümünde "Ulusal eczacı birliklerinin bu konuda söz sahibi olması ve sağlık otoritelerinin de ulusal eczacı birliklerinin talebi doğrultusunda hareket etmesi gerektiği" söyleniyordu. Yapılan 8 toplantıda İyi Ec-